23/03/2022

Ο Πατερικός λόγος του Αγίου Γρηγορίου Νύσσης στο «Ενορία εν δράσει»

/ Ενορίες

Συνεχίστηκε την Τετάρτη 23 Μαρτίου 2022, με την 7η διαδικτυακή συνάντηση, η σειρά παρουσιάσεων με γενικό τίτλο «Πατερικός λόγος», που πραγματοποιείται κάθε Τετάρτη, στο πλαίσιο των Εκπαιδευτικών Σεμιναρίων του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…».

Η συνάντηση ήταν αφιερωμένη στον άγιο Γρηγόριο Νύσσης. Τη σειρά επιμελείται ο Αρχιμανδρίτης π. Δανιήλ Ψωίνος, Θεολόγος, Ιεροκήρυκας.

Το Σεμινάριο είναι ανοιχτό σε όλους και η παρακολούθηση του γίνεται μόνο διαδικτυακά, μέσα από το **κανάλι του προγράμματος «ΕΝΟΡΙΑ εν δράσει…» στο YouTube**.

Ο άγιος Γρηγόριος, είναι ο θεωρητικός του νηπτικού βίου και ανήκει στα μεγάλα και δημιουργικά πνεύματα της εκκλησιαστικής ιστορίας. Στο πρόσωπο του βλέπουμε να συναντώνται γόνιμα και αρμονικά, η δυναμική της θεολογίας και οι πλούσιες θεοπτικές εμπειρίες.

Αποτέλεσμα αυτού του συνδυασμού, ήταν να διευρύνει με το έργο του, το θεολογικό πλαίσιο της Εκκλησίας. Ακολούθησε το παράδειγμα του αδελφού του, Μ. Βασιλείου, και είχε μέσα του την αίσθηση ότι ήταν πνευματικός κληρονόμος και συνεχιστής του έργου του. Γι’ αυτό και ασχολήθηκε με όλο το φάσμα των κρίσιμων εκκλησιαστικών και θεολογικών προβλημάτων της εποχής.

Ο βίος του ήταν εξαιρετικά πλούσιος σε συγγραφική και εκκλησιαστική δραστηριότητα, σε ταλαιπωρίες και συναισθηματικές αναστατώσεις. Στα έργα του, ακόμη και στις επιστολές του, αποφεύγει να περιγράψει επεισόδια της ζωής του, που αφορούν σε τέτοια δυσάρεστα γεγονότα, και να εκφράσει εμπειρίες του, σε πρώτο ενικό πρόσωπο.

Ο άγιος Γρηγόριος γεννήθηκε ανάμεσα στα έτη 335 – 340 μ,Χ. Δεν σπούδασε σε επιφανείς δασκάλους, αλλά με την επιμονή του και τις υποδείξεις του αδελφού του, Μ. Βασιλείου, απέκτησε θαυμαστή παιδεία. Παντρεύτηκε την Θεοσεβία και χειροτονήθηκε Επίσκοπος Νύσσης, υπακούοντας στις προτροπές του αδελφού του.

Οι καλές του προθέσεις, δεν αρκούσαν για θετική συμβολή στην αντιμετώπιση των πολύπλοκων εκκλησιαστικών προβλημάτων της εποχής. Κατηγορήθηκε άδικα, για κατάχρηση εκκλησιαστικών χρημάτων και αντικανονικές πράξεις. Σύνοδος στη Νύσσα, τον καταδίκασε σε εξορία, χωρίς ο ίδιος να είναι παρών. Αργότερα, μπόρεσε να επιστρέψει στην Επισκοπή του, όπου έγινε δεκτός με εκδηλώσεις χαράς.

Παραβρέθηκε στην κηδεία του αδελφού του, Μ. Βασιλείου και αυξήθηκαν στο κατακόρυφο οι ευθύνες του, ως πνευματικού κληρονόμου και συνεχιστή του εκκλησιαστικού και θεολογικού έργου του. Πήρε μέρος στην Σύνοδο της Αντιόχειας το 379, όπου για πρώτη φορά, υιοθετεί την θεολογία και την τακτική του Μ. Βασιλείου.

Έδωσε οξείς αντιαιρετικούς αγώνες. Πιέστηκε από τους ορθοδόξους της Σεβάστειας να γίνει Επίσκοπος τους, για να αντιμετωπίσει την αιρετική ομάδα των ευσταθιανών. Υπέκυψε, αλλά δοκίμασε πολλές πικρίες και γνώρισε λίγη επιτυχία, και επανήλθε στη Νύσσα, όπου άρχισε να γράφει κατά του Ευνομίου και των πνευματομάχων ευσταθιανών.

Συμμετείχε στην Β’ Οικουμενική Σύνοδο, το 381, στην Κωνσταντινούπολη, στην οποία έγινε ο κατεξοχήν εκφραστής της Τριαδολογίας και Πνευματολογίας των Καππαδοκών και αναγνωρίστηκε ως μεγάλη θεολογική μορφή.

Το 383, έλαβε μέρος σε Σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη, στην οποία εκφώνησε λόγο περί της θεότητας του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Η θεολογική και ρητορική δεινότητα του, τον επέβαλλαν ως τον πρώτο ρήτορα του κράτους και κλήθηκε από τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο, να εκφωνήσει επικήδειους στην Πουλχερία και την Πλακίλλα, κόρη και σύζυγο αντίστοιχα του αυτοκράτορα.

Συμμετείχε επίσης, στην Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως το 394 και πιθανόν κοιμήθηκε το ίδιο έτος. Η Εκκλησία τιμά την μνήμη του στις 10 Ιανουαρίου. Ανήκει στους μεγάλους δημιουργικούς συγγραφείς της ανθρωπότητας και ο μεγαλύτερος των χρόνων του.

Το έργο του είναι ποικίλο σε θεματολογία και μορφή, Η βασική μορφή των έργων του, είναι της σύντομης πραγματείας και της ερμηνείας βιβλικών κειμένων.

Προχωρεί με ασύγκριτη επιτυχία, σε πρωτότυπες θεολογικές τομές, που έμειναν κλασικές. Οικοδομεί την ύλη του επαγωγικά, εκφράζεται ήρεμα, ενίοτε λυρικά και συχνότερα ρητορικά.

Συνέχισε την Τριαδολογία και Πνευματολογία του Μ. Βασιλείου και την Χριστολογία του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, και προσέδωσε εύρος και βάθος, ανοίγοντας μία νέα προοπτική, την θεολογική ανθρωπολογία. Μίλησε πολύ για τον άνθρωπο και πως μπορεί να επιτύχει τον σκοπό του, την θέωση.

Θεμελιώδης προσφορά του αγίου Γρηγορίου Νύσσης και νέο στοιχείο που εισάγει στην χριστιανική σκέψη, είναι η σαφέστατη διάκριση του θείου, που είναι άκτιστο, και του εγκοσμίου, που είναι κτιστό και αποκτά αξία και προοπτική μόνο όταν σχετίζεται με το θείο. Ο άνθρωπος είναι πλασμένος με ιδιαίτερη φροντίδα και αγάπη από τον Θεό, όμως μπορεί να φτάσει στο μηδέν αν δεν έχει σχέση με τον Θεό, αλλά και να κερδίσει την αιωνιότητα, όταν καταφέρει να Τον προσεγγίσει, προέρχεται από τον Θεό και καταλήγει τελικά στον Θεό.

Αντιμετώπισε την θεολογία του Ευνομίου, που συνέχεε στον Θεό, ουσία και υποστάσεις, και ταύτιζε τα ιδιώματα των θείων Προσώπων με την ουσία Τους. Και απάντησε ο άγιος Γρηγόριος, με την θεολογική διάκριση φύσεως και υποστάσεων, τονίζοντας ότι άλλο είναι η φύση του Θεού, που είναι αμέθεκτη, και άλλο τα ιδιώματα Του, που είναι μεθεκτά στον άνθρωπο.

Αναφέρθηκε ακόμη ο άγιος, στον τρόπο υπάρξεως των θείων Προσώπων, μιλώντας σαφέστερα για τον τρόπο προελεύσεως του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Ενώ έγραψε, ότι οι άκτιστες ενέργειες του Θεού, γίνονται το κλειδί της κοινωνίας του ανθρώπου μαζί Του. Και τέλος, ονόμασε τον άνθρωπο, μεθόριο, που είναι ανάμεσα στην κτιστότητα και την αιωνιότητα.

Παρακολουθήστε την συνάντηση: